

Účast vojenských lékařů ve speciálním týmu na identifikaci většího počtu zemřelých při hromadném neštěstí

Luští tajenku smrti

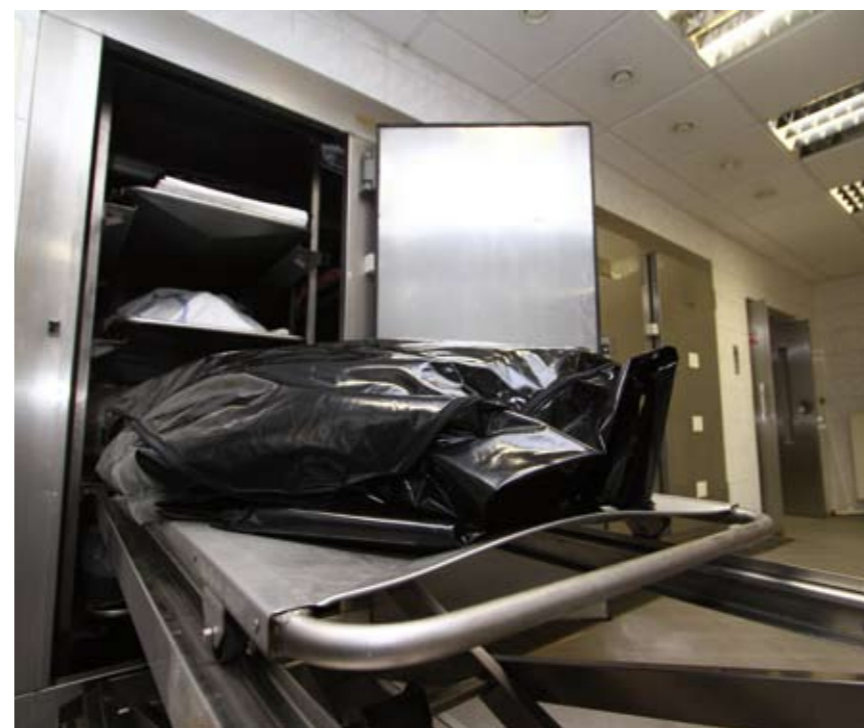
Česká republika stojí na prahu důležitého počínu a vojenští zdravotní experti při tom nebudou chybět. Jedná se o vytvoření týmu specialistů k identifikaci obětí při hromadných neštěstích, který se mezinárodně označuje zkratkou DVI (Disaster Victim Identification). Resort Ministerstva obrany by v něm zastupovali pracovníci Vojenského ústavu soudního lékařství Ústřední vojenské nemocnice Praha.

Čas od času obletí svět zpráva o mimořádné události s velkým počtem obětí. V Ruské federaci spadlo dopravní letadlo, u Estonska se potopil trajekt, ve Velké Británii, Španělsku a Afghánistánu teroristé odpálili bombu, v Thajsku řádilo tsunami, ve Spojených státech amerických hurikány. Bohužel ani Česká republika není výjimkou. Stačí připomenout například dopravní nehodu autobusu u Nažidel s dvaceti oběťmi, železniční neštěstí u Studénky s osmi zemřelými nebo požár v Praze 8 s devíti uhořelými lidmi. Tragické události s větším počtem zemřelých tak vyvolaly akutní potřebu vzniku týmu expertů pro identifikaci obětí.

Většina vyspělých evropských i zámořských zemí již tzv. DVI týmy disponuje. Nejsou však identické, neboť si je jednotlivé státy vytvářejí podle vlastních profesních potřeb, technických možností a v neposlední řadě také v kontextu finanční náročnosti. Za řadu let svojí existence získaly unikátní zkušenosti z identifikace obětí hromadných nehod. Řada z nich byla

nedávno prezentována v kongresovém centru ÚVN Praha na mezinárodní konferenci pod názvem Teorie a praxe DVI týmů. Odborné auditorium si s velkým zájmem vyslechlo především prezentace švýcarských expertů P. Winigera a K. H. Wohermayra o nasazení těchto speciálních uskupení při katastrofách v Thajsku a Japonsku.

A jak si v tomto ohledu vede Česká republika? Definitivní tečkou za koncepčním a organizačním řešením ustavení a činnosti DVI týmu v ČR bude podpis policejního prezidenta. Tim se zavří několikiletá snaha pracovníků Kriminálního ústavu Praha, Ústřední vojenské nemocnice Praha a Ústavu soudního lékařství a toxikologie Všeobecné fakultní nemocnice v Praze a 1. lékařské fakulty Univerzity Karlovy Praha. Stávajícím výstupem jejich činnosti jsou potřebné metodické materiály. Nepochybně do nich patří také plán hromadného příjmu zemřelých, kterým pražská „úvěnka“ disponuje jako jedině zdravotnické zařízení v tuzemsku!

Dva vojenští experti v DVI týmu

A reportu se podařilo zjistit, že do DVI týmu jsou nominováni také specialisté vojenské zdravotnické služby. Jedná se o dva pracovníky Vojenského ústavu soudního lékařství (VÚSL) ÚVN Praha, a to MUDr. Václava Horáka

zdravotnictví

a plukovníka MUDr. Miloše Sokola, Ph.D. – primáře ústavu.

„Ano, vaši informaci mohu potvrdit. Důvod je náblední. Mimo jiné zde totiž provádíme pitvy osob zemřelých při leteckých katastrofách, a to jak příslušníků vzdušných sil Armády ČR, tak i civilních leteckých společností,“ říká plk. M. Sokol a dodává, že aktivity k vytvoření týmu expertů pro identifikaci obětí od prvopočátku podporoval a následně se v nich i aktivně angažoval. „Jedná se o finalizaci naší letité dlouhodobé spolupráce. Co nejrychlejší a kvalitně provedená identifikace osob je důležitá z víceero aspektů. Především z etických důvodů, kdy se tělo zemřelého po pitvě neprodleň předá pozůstalým k pohřbení a rovněž z hlediska následných právních úkonů, jako jsou dědická řízení, likvidace pojistných smluv a podobně,“ vysvětluje primář VÚSL ÚVN Praha.

V dalším rozhovoru otevřeně přiznává, že díky ustanovení DVI týmu bude mít konečně mnohem klidnější spaní. „Především praxe nebyla optimální. Sestavení identifikačního týmu bylo v České republice doposud prováděno takzvaně ad hoc neboli v závislosti na aktuální potřebě. Když jsem před dvaceti roky nastupoval do soudně lékařské laboratoře v Ústavu leteckého zdravotnictví Praha, tak představa, že se zřítí dopravní airbus se sto dvaceti cestujícími, pro mě představovala dvě noční můry zároveň. Ta

vojenští experti, nepochybně zvyšuje prestiž armády. Je to další důkaz o naší vysoké profesionalitě a profesní připravenosti,“ pochvaluje si primář resortního ústavu soudního lékařství.

Lékaři Miloš Sokol a Václav Horák se stávají po podpisu závazného pokynu policejního prezidenta externími experty DVI týmu České republiky v pohotovosti k nasazení do konkrétní mimořádné události. Nepůjde však jenom o českou kotlinu, nýbrž o krizovou oblast po celém světě. Jejich konkrétní zařazení v organizační struktuře Disaster Victim Identification týmu je v post mortem (PM) skupině neboli ve skupině pro práci na místě neštěstí! „Jsme připraveni na události tohoto typu. Aktivace k nasazení může být vyhlášena kdykoliv. Disponujeme potřebnými zkušenostmi pro práci v terénu i na pracovišti. Naše know-how je v tomto směru velice vysoké a každopádně našim spolupracovníkům v DVI týmu máme co nabídnout,“ říká primář Vojenského ústavu soudního lékařství.

Pro lepší představu lze zmínit, že VÚSL nejsou jenom dva stoly s potřebnými nástroji a vybavením, včetně rentgenových přístrojů, a chladicí, respektive mrazicí boxy pro uložení těl zemřelých. Ústav je odborně veřejnosti znám širokou škálou specifických činností, počínaje toxikologickými vyšetřeními a konče znaleckými posudky. Po celých sedmapadesát let svojí

a rodinným příslušníkům tak odstranit stresující pochybnosti o ztrátě jejich blízkého.

DVI tým se skládá ze tří skupin, a to ante mortem (AM) skupiny neboli expertů, kteří provádějí sběr a vyhodnocení všech dostupných informací a srovnávacích vzorků k pohřešované osobě v místě bydliště i od osob blízkých, dále z post mortem (PM) skupiny a totožnost ustanovující (TU) skupiny. Suma sumárum z deseti až patnácti odborníků, ke kterým mohou být v případě potřeby přizváni další specialisté. Zpravidla se nejedná pouze o policejní specialisty, ale i další experty z řad soudních lékařů, stomatologů, genetiků, antropologů nebo psychologů.

„Úkolem naší PM skupiny je provést prohlídku těl na místě nehody a následně pitvu se zaměřením na identifikaci. Proto jsme i rozdělení na dvě podskupiny lišící se postupem prací a materiálně-technickým zabezpečením. Byť jejich činnost provází relativní samostatnost, navzájem jsou na sobě závislé. Jak v terénu, tak na pitevně je totiž třeba získat co nejvíce informací vlastních identifikovaných osobě, takzvaných markant,“ dává nahlédnout do zákulisí činnosti plukovník M. Sokol a upřesňuje, že jsou však podřídné. Základními identifikačními metodami jsou DNA analýza, daktyloskopie a forenzní stomatologie. „Tyto používané metody mají de facto stejnou váhu a každá

plukovník MUDr. Miloš Sokol, Ph.D.

první byla z události, při které jsou zmařeny lidské životy, ta druhá kvůli nepřilíš koordinované činnosti při identifikaci obětí hromadných neštěstí. Konečně je vytvořen efektivní způsob řešení této velice citlivé problematiky. Všechny zúčastněné složky mají jasně definované úkoly na místě zásahu,“ konstatuje plukovník Sokol a poukazuje i na vážnost celé záležitosti. „To, že jsou do českého DVI týmu jmenováni

existence tady „hrstka“ zaměstnanců odvádí uznávanou práci.

V zákulisí post mortem skupiny

Následující řádky lze charakterizovat jako curriculum vitae DVI týmu, jehož cílem je navrátit osobám zahynulým při mimořádné události jejich totožnost

z nich může o totožnosti osoby rozhodnout samostatně,“ dodává primář Vojenského ústavu soudního lékařství ÚVN Praha.

Text: Pavel Lang
Ilustrační foto: Jan Kouba